

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

Møte for lukkede dører i Odelstinget
den 1. juli 1933 kl. 09.00

President: Eiesland.

Dagsorden:

1. Innstilling fra finans- og tollkomiteen om fordringer lydende på flere myntsorter (Innst. O. B.).
2. Innstilling fra den i grunnlovens § 75, f og g omhandlede komite om innbringelse for Odelstinget av den hemmelige referatprotokoll vedkommende Forsvarsdepartementet (Innst. O. A.).
3. Referat.

Presidenten: Presidenten gjer framlegg um at møtet vert sett for stengde dører, og vidare at dei funksjonærar som er nemnt i § 54 i stortingsskipnaden, får vera til stades, og likso ekspedisjonschef Nissen og byråchef Harbek under fyreavinga av sak nr. 1. - Presidenten går ut frå at desse framlegg er samrøystes vedtekne.

Hr. Bakke, formann for protokollnemnda, har bede um ordet fyrst for å gjeva ei melding.

Harald Bakke: Når jeg ber om ordet, så er det for å komme med en meddelelse som efter min mening er nokså overflødig, men som formelt sett kanskje bør gjøres. Stortinget vedtok igår å offentliggjøre innstillingen fra utenriks- og konstitusjonskomiteen angående Grønlandssaken og de dokumenter som knytter sig dertil. Protokollkomiteens innstilling, Innst. O. XXX, er avgitt under forutsetning av offentliggjørelse, så snart disse dokumenter var tillatt offentliggjort. Jeg går derfor ut fra at komiteens innstilling nu kan betraktes som avgitt offentlig, og hvis ingen innvendinger fremkommer derimot, så vil vi føle oss bemyndiget til å offentliggjøre den.

Sak nr. 1.

Innstilling fra finans- og tollkomiteen om fordringer lydende på flere myntsorter (Innst. O. B.).

Nemnda hadde tilrådd til Odelstinget å fatte følgende beslutning til lov om fordringer lydende på flere myntsorter.

§ 1.

En fordringshaver som er norsk og bosatt i Norge (herunder også norske selskaper og institusjoner), kan, hvor fordringen lyder på norske kroner ved siden av utenlandsk mynt, bare kreve betaling i det avtalte beløp av norske kroner. Han må ikke overdra eller pantsette fordringen til nogen som ikke er norsk

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

og bosatt i Norge og må heller ikke føre ut av landet gjeldsbrever og kuponger som er knyttet til fordringen.

Røysting:

Tilrådinga vart samrøystes vedteken.

Nemnda hadde vidare tilrådd:

§ 2.

Overtredelse av forbudet i § 1, annet punktum, straffes med bøter. Gjeldsbrevet m.v. som søkes utført i strid med § 1, inndras til fordel for statskassen. At en fordring overdras eller pantsettes i strid med forbudet, medfører ingen økning av debtors forpliktelser.

Statsråd Lund: I § 2 står det kun at overtredelse av forbudet i § 1, annet punktum, straffes med bøter. Overtredelse av forbudet refererer seg til § 1, og i § 1 tales det om fordringshaveren, eieren av obligasjoner, når han selger mot de bestemmelser som her gjelder. Nu er forholdet imidlertid det at eieren som regel ikke vet hvem der selges til. Han henvender seg til en mellemann som formidler salget, og som i tilfelle kjenner selgeren og vet om der selges innenlands eller utenlands. For at denne straffebestemmelse skal bli effektiv, vil jeg foreslå at ordene forandres således at der kommer til å stå: "Den som overtredet forbudet i § 1, annet punktum, eller medvirker dertil," o.s.v. Det nye er altså at der skal stå: "eller medvirker dertil". Dermed vil i tilfelle mellemannen kunne rammes, når vedkommende eier ikke kan rammes. Jeg tillater meg derfor å foreslå dette. Jeg har underhånden meddelt komiteens ordfører at jeg aktet å foreslå denne endring, og jeg har forstått det som han ikke hadde noe å bemerke til det.

Presidenten refererte statsråd Lunds forslag.

Hartmann: Jeg begjærte ordet bare i anledning av den ytring den ærede finansminister sist kom med. Han sa nemlig - jeg går ut fra at det nærmest var en forsnakkelse - at ved denne tilføielse om medvirkeren vilde man opnå at medvirkeren kunde straffes hvis hovedmannen ikke kunde straffes. Jeg går som sagt ut fra at det nærmest var en forsnakkelse, for det er klart at både hovedmannen og medvirkeren kan straffes.

Andresen: Jeg skal ikke opta noen debatt, for det er avtalen at vi ikke skal ha noen debatt. Men den ærede finansminister forklarte meg nettopp underhånden det stikk motsatte av det som hr. Hartmann nu satte fingeren på, derfor må jeg be om å få spørsmålet klargjort før vi voterer over paragrafen.

Nerdrum: Jeg tror at jeg meget vel forstår hvad statsråden sikter til der. Han tenker seg at det kan konstateres at der foreligger et straffbart forhold fra en hovedmann, fra en der har overdratt en fordring i strid med forbudet i § 1, men man kan ikke finne ham. Derimot kan man finne mellemannen, medvirkeren, og så vil statsråden at medvirkeren skal kunne rammes. Jeg tror ikke at man fra juridisk hold kan ha noe å

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

innvende mot det, så hvis det er det som ligger i statsrådets ord, så tror jeg at det helt ut kan forsvares.

Statsråd Lund: Jeg har underhånden fått nærmere rede på hvad hr. Hartmann siktet til, og jeg tror ikke at der er noen misforståelse, der er visst full enighet om hvordan forholdet er å forstå. Hvis hovedmannen av en eller annen grunn ikke kan straffes, hvis han for eksempel er i god tro eller lignende, så vil der ialfall være adgang til å kunne straffe medvirkeren, når betingelsene for øvrig foreligger, og det vil jo meget lett her kunne bli praktisk tilfelle.

Presidenten: Presidenten vil høyra um framlegget frå statsråden kan reknas som den brigda tilråding frå nemnda.

W. Blakstad (komiteens formann): Da ingen av komiteens øvrige medlemmer har uttalt sig derimot, kan man gå ut fra at statsrådets forslag kan betraktes som komiteens innstilling.

Presidenten: Den brigda tilråding frå nemnda til § 2 kjem då til å lyda: "Den som overtreder forbudet i § 1, annet punktum, eller medvirker dertil, straffes med bøter" o.s.v.

Røysting:

Den brigda tilråding frå nemnda til § 2 vart samrøystes vedteken.

Nemnda hadde vidare tilrådd:

§ 3.

Denne lov trer i kraft straks. Så lenge Norges Banks seddelinnfrielse er utsatt i medhold av lov av 23 april 1892, § 7, siste ledd, får loven også anvendelse på fordringer som er stiftet før lovens ikrafttreden, forsåvidt ikke vedkommende departement bestemmer noe annet; foretrekker fordringshaveren å vente med å få betaling inntil utløpet av det nevnte tidsrum, kan han i mellemtiden kreve 4 pct. av kronebeløpet i årlig rente. Fordringer som den 3 januar 1933 tilhørte noen som uansett loven vilde kunne kreve betaling i utenlandsk mynt, berøres ikke av loven fordi om de senere kommer i norsk eie.

Provisorisk anordning om visse pengefordringer av 3 januar 1933 opheves.

Røysting:

Tilrådinga frå nemnda til § 3 og overskrifta for lova vart samrøystes vedteken.

Etter framlegg frå presidenten vart samrøystes vedteke: Lovvedtaket vert å senda Lagtinget.

Sak nr. 2.

Innstilling fra den i grunnlovens § 75, f og g omhandlede komite om innbringelse for Odelstinget av den hemmelige

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

referatprotokoll vedkommende Forsvarsdepartementet (Innst. O.A.).

Magnussen (komiteens formann og ordfører): Dette er en særegen sak, og det er også, såvidt jeg vet, nytt av året, ikke bare av året, men det har i det hele tatt neppe hendt tidligere at en innstilling fra komiteen for de hemmelige protokoller er blitt innbragt for Odelstinget, men det gjelder så spesielle forhold og forhold som er så nøie knyttet til alvorlige beskyldninger, fremsatt her i Stortinget ifjor, at jeg har funnet det nødvendig å benytte mig av den adgang som grunnlovens § 75, f og g gir et medlem av den hemmelige referatprotokoll for 1932 vedkommende Forsvarsdepartementet, Hæren. Der er der en innstilling sålydende: "Departementet finner det under de nuværende forhold nødvendig at Forsvarsdepartementet disponerer kr. 10 000,00 til særlige formål. Man tillater sig derfor å innstille: Av det under statsbudgettets kap. 1009 (tilfeldige utgifter i almindelighet) bevilgede beløp stilles kr. 10 000,00 til Forsvarsdepartementets disposisjon." Det er bifalt ved kongelig resolusjon av 18 mars 1932. I anledning av den resolusjon og de til resolusjonen knyttede disposisjoner av statsmidler fant vi det nødvendig å henvende oss til Forsvarsdepartementet. Der fantes nemlig ikke slike resolusjoner i de hemmelige protokoller hverken for 1930 eller for 1931. Forsvarsdepartementets daværende og nuværende chef, Kobro, møtte i protokollkomiteen, men han uttalte der at han kjente ikke noe til den sak det her gjaldt, men i det rum i Forsvarsdepartementet hvor disse saker ligger, fant man en mappe påtegnet: "Angående bevilgning av kr. 10 000,00 av kap. 1009 - tilfeldige utgifter i almindelighet - til Forsvarsdepartementets disposisjon." Og i mappen lå noen kvitteringer som viser at der er utbetalt kaptein A. F. Munthe kr. 2 000,00 8 april 1932, at der den 6 juni 1932 er anvist ham til utbetaling kr. 1 000,00 og at der den 29 desember 1932 er utbetalt statspolitifullmektig Jonas Lie kr. 500,00. Det er til sammen kr. 3 500,00. Det står her i begrunnelsen: "Man skal herved anmode det ærede departement om å anwise utbetalt til kaptein A. F. Munthe kr. 2 000,00 av det beløp som ved kongelig resolusjon av 18 mars 1932 blev stillet til Forsvarsdepartementets rådighet av bevilgningen til tilfeldige utgifter i almindelighet." Det er undertegnet Quisling. Så er der videre en kvittering fra statspolitifullmektig Jonas Lie for mottagelsen av beløpet. Videre bør det bemerkes at vi også her fant en henstilling om å utbetale til kaptein Munthe kr. 1 000,00. Denne henstilling er utferdiget i form av et konsept, undertegnet Quisling og Gellein og påtegnet "fortrolig". Videre er det påtegnet følgende: "Skal Munthe levere noe slags regnskap for pengenes anvendelse til departementet?" Dette er strøket, og der står påtegnet: "Regnskapet leveres direkte til statsråden." Og videre står det: "Hvad der videre skal foretas i anledning av denne sak, kjenner kontoret ikke til." Statsråd Kobro uttalte som sagt at han ikke kjente noe til denne sak ut over disse kvitteringer, og på statsrådets henvendelse til departementets funksjonærer om hvad pengene var brukt til, svarte disse at de ikke kjente til det. Det var jo all grunn

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

til å gi det svar, all den stund det stod påtegnet at regnskapet skal leveres direkte til statsråden. Statsråden - det gjelder nu statsråd Quisling, som møtte i et senere møte i protokollkomiteen - uttalte at regnskap leveres direkte til statsråden, som ser på det, hvorefter det tilintetgjøres, det sendes ikke til Statsrevisjonen, det opbevares ikke i departementets arkiv. Statsråden, i dette tilfelle hr. Quisling, så på det, hvorefter det blev tilintetgjort. Forsvarsdepartementets funksjonærer uttalte på forespørsel av statsråd Kobro at de trodde disse 10 000 kroner skulde anvendes for at kaptein Munthe skulde finne eventuelt innsmuglede våben. Og her kommer vi da frem til sakens kjerne, for disse uttalelser og andre opplysninger som jeg senere skal tilrettelegge, viser at pengene har vært anvendt for å finne våben som man mente var innsmuglet, og da denne våbeninnsmugling meget nøie og bestemt blev satt i forbindelse med det norske arbeiderparti under den store debatt som statsråd Quisling foranlediget i Stortinget 7 april ifjor - en debatt som i alt vesentlig blev et opgjør mellem arbeiderpartiets parlamentariske fører hr. Nygaardsvold på den ene side og statsråd Quisling på den annen - har jeg funnet det nødvendig å gå så vidt meget inn på denne sak. Vi har spurt statsråd Quisling om det blandt disse mistenkelige tilfelle også inngår et tilfelle som f.eks. det at myndighetenes oppmerksomhet blev henledet på at det skulde være innsmuglet våben i et hus i Aker, men da myndighetene møtte op, fant de intet. På alle spørsmål til statsråd Quisling svarte han mig: Nei, det var ikke dette det gjaldt, og han har videre svart at saken pågår ennu, efterforskningene er ikke avsluttet, og jeg kan ikke uttale mig om saken. Der er bare påvist et eneste tilfelle, og dette ene - jeg vil kalle det bagatellmessige - tilfelle la virkelig statsråd Quisling, Forsvarsdepartementets tidligere chef, megen vekt på, det var mitt inntrykk. Det blev funnet 1 - sier og skriver 1 - automatisk pistol hos en sjømann i Skien. Pistolen blev sendt til Skiens politikammer, hvor den opbevares. Nu vet alle som kjenner til disse forhold at det har hendt gjennom tidene at sjømenn har smuglet inn våben, det er ikke noe ekstraordinært, men når man tar i betraktning de beskyldninger som er fremkommet, når man tar i betraktning at det er disponert tusener av kroner av statsmidler og satt i gang et stort efterforskningsapparat, ledet av kaptein Munthe, chefen for generalstabens efterforskningsvesen og av statspolitifullmektig Jonas Lie, og så resultatet blir en automatisk pistol, så synes jeg det alene er nok til å stille forholdet i det rette lys. Vi vilde ikke ha lagt den vekt på denne sak, vi vilde ikke fått den inn for Odelstinget, hvis det ikke var det at det offentlig i denne sal og utenfor denne sal er rettet de mest alvorlige beskyldninger mot det norske arbeiderparti for innsmugling av våben i revolusjonær hensikt, uten at en eneste av dem har kunnet bevises. De har vært anvendt og vil sikkert bli anvendt. Jeg vil også feste oppmerksomheten på et annet spørsmål, og det er det, at når det i Forsvarsdepartementet, likegyldig under hvilket kontor, var satt i gang efterforskning for å finne innsmuglede våben, og det var anvendt statsmidler til dette, så skulde man jo tro at

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

departementet som sådant kjente til det, og at den efterfølgende statsråd, Kobro, kjente til det likeså godt som den foregående. Det var ikke en sak, eller det burde ialfall ikke være en sak, knyttet til statsråd Quislings person, men til den fungerende forsvarsminister. - Statsråd Kobro uttalte at han kjente ikke noe til det hele, og heller ikke departementets funksjonærer kjente det minste til det, bortsett fra at de trodde det gjaldt våbensmugling, og at det var derfor man hadde skaffet til veie disse penger. Der er også en annen side ved denne sak. Det er ikke bare det, at man hverken i året 1930 eller 1931 fant noe i de hemmelige protokoller tilsvarende de protokollasjoner som forelå til behandling i 1932. Men der er en annen side ved denne sak, og det er at med hensyn til de 2 000 kroner jeg her har nevnt som blev utbetalt kaptein A. F. Munthe, så er den utbetalingsordre datert 8 april 1932. Jeg tror sikkert at man vil forstå at jeg måtte feste mig ved den datum, 8 april 1932, det var nemlig dagen efterat debatten i Stortinget fant sted, debatten om den påståtte våbensmugling, hvor Forsvarsdepartementets daværende chef, Quisling, fremkom med sine voldsomme beskyldninger, og hvor han sa at jeg har liggende papirer i Forsvarsdepartementet, som dokumenterer riktigheten av mine påstander og beskyldninger. Det var 7 april. Dagen etter, 8 april 1932, er det utbetalt kaptein Munthe 2 000 kroner med det hemmelige oppdrag å forsøke å finne innsmuglede våben. Det er grunn til å spørre: Er der noen sammenheng mellom det at disse uttalelser falt i Stortinget 7 april 1932, og at datoen vedkommende disse utbetalinger er 8 april 1932, dagen etter? Under den store debatt i Stortinget 7 april 1932 uttalte statsråd Quisling at det lå papirer i departementet, papirer som han bad om å få på bordet da han tiltrådte som statsråd, og hvorav det fremgikk, da han gikk gjennom disse papirer, at der var forhold her i landet som gjorde de uttalelser som statsråden kom med i den debatt, fullt ut berettiget og påkrevet. Da jeg som formann i den hemmelige komite spurte statsråd Quisling: Har De funnet våben, så fikk jeg den hele tid til svar: Efterforskningene pågår ennå, er ikke avsluttet ennå. Altså, det pågår ennå efterforskninger, ledet av Forsvarsdepartementet uten at Forsvarsdepartementets nuværende chef, Kobro, kjenner noe til det. Hvorledes kan det forholde sig med dette? Hvorledes kan det henge sammen at efterforskningene pågår, og departementets nuværende chef og departementets øvrige funksjonærer kjenner ikke til det? Da jeg videre spurte statsråd Quisling om han hadde funnet noe, kunde han bare påvise den ene automatiske pistol, og så i tilknytning dertil nevne at regnskapet var tilintetgjort, for på grunn av sakens natur må det være slik, sa statsråd Quisling. Man har krav på, når det reises siktelsler, reises så alvorlige og vidtrekkende beskyldninger mot et stort politisk parti, mot landets største politiske parti, man har da billig krav på at den mann som reiser beskyldningene, virkelig kan irettelegge beviser, og hvis man legger merke til det, vil man jo se at statsråd Quisling fra den første dag til idag har brukt uttrykket at efterforskningene pågår ennå, saken er ikke avsluttet. Han har gjort det overalt, ved alle leiligheter, hvor man har krevet at han skal stå som en mann bak sine ord og irettelegge sine beskyldninger med virkelig dokumenterte

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

oplysninger. Jeg skal få lov til å referere litt av den skrivelse som statsråd Quisling sendte dagen etter debatten i Stortinget, den 8 april: "Under henvisning til skrivelse herfra" o.s.v. "skal man tillate sig å anmode om, at der må bli anvist utbetalt til kaptein A. F. Munthe kr. 2 000 - to tusen kroner - av de kr. 10 000" Skrivelsen er påtegnet "Fortrolig", og den er sendt Munthe 8 april, dagen efter debatten. Hvis det var så at et politisk parti - i dette tilfelle Det norske Arbeiderparti - hadde begått en så kjempemessig dumhet, at det med sikte på revolusjon hadde gitt sig til å innsmugle våben på den måte som her er påstått, så måtte det vel kunne gå an å bevise det. Det er fra vår side forsøkt ad forskjellige veier å få denne sak frem for offentlighetens lys, vi har forsøkt å få rettssak, intet har lykkes. Det tør hende at de opplysninger som her er fremkommet, kan bidra til at saken kommer i det rette lys. Der er i den nevnte kongelige resolusjon påberopt "særlige forhold". Statsråd Quisling blev selvfølgelig spurt om hvilke særlige forhold dette gjaldt. Nor svar har man ikke fått, ikke noe rimelig svar. Jeg vil her feste Odelstingets oppmerksomhet ved at i den innstilling jeg har skrevet i denne sak, er det ikke anket over at den kongelige resolusjon er utferdiget, det er med forsett det er gjort på den måte, og kritikken er forsåvidt ikke rettet mot regjeringen. Men der er anket over de disposisjoner som er foretatt i henhold til denne kongelige resolusjon. Disse disposisjoner er begrunnet med at det var særlige forhold. Man måtte da selvfølgelig spørre statsråd Quisling hvilke særlige forhold det var her i landet. Statsråden hadde intet å anføre utover det som tidligere er kjent og stillet i det rette lys i Stortinget. Det eneste var at han hadde hørt det var kommet en farlig kommunist til landet da og da. Også disse "særlige forhold", var, når de blev analysert, like så lite egnet til å danne grunnlag for denne kongelige resolusjon som de våben som ikke blev funnet, bortsett fra den ene automatiske pistol. Det er ikke en dagligdags regjeringssak dette at et departement vil ha en kongelig resolusjon til anvendelse av et beløp på grunn av særlige forhold. Regjeringen måtte naturligvis regne med at det var særlige forhold i landet og at det gjorde bevilgningen nødvendig. Men det tør hende at den regjering som hr. Quisling var medlem av, belært av bitre erfaringer idag hadde hatt et annet syn på denne statsråd og på de av ham foretatte disposisjoner, enn den hadde den gang. Jeg tror det er i hele landets interesse, jeg tror det er i det offentliges interesse at man får disse ting klarlagt så langt det kan gjøres, og jeg tillater mig å antyde følgende forslag: "Den hemmelige referatprotokoll vedkommende Forsvarsdepartementet, Hæren, innbringes for Odelstinget til uttalelse." I dette forslag ligger da også at det blir anledning til offentlig behandling av denne sak, det mener jeg at vi har billig krav på.

Presidenten: Um det framlegg som hr. Magnussen har nemnt, vil presidenten gjera den merknad at han finn det uturvande. Etter grunnlova kann eit medlem av nemnda krevja saka inn for Odelstinget, og no er ho for Odelstinget til fyrehaving.

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

Hartmann: Jeg tilhører det flertall i komiteen som ikke har funnet grunn til å forelegge denne sak for Odelstinget. Mine motiver for å stille mig på den side var for det første at jeg syntes saken var så bagatellmessig med hensyn til beløp, i det hele tatt det var en så liten sak at det var ikke nødvendig å bry Odelstinget med den, og dernæst den betraktning at denne post på 10 000 kroner som er stillet til disposisjon, og hvorav der er brukt kr. 5 500,00, hørte i virkeligheten hjemme på kontoen tilfeldige utgifter og kunde derfor vært benyttet uten kongelig resolusjon, og da vilde vi i det hele tatt ikke fått vite noe om det. Det er kanskje en sofistisk betraktningssmåte, men det er ialfall så, det er en ren tilfeldighet at i det hele denne post særskilt kommer frem. - Med hensyn til beløpet nevnte jeg tallet kr. 5 500,00. Det er nemlig så at av de kr. 10 000,00 er det ikke brukt bare kr. 3 500,00, men kr. 5 500,00. Jeg tror det må være en forglemmelse fra hr. Magnussens side. Det er opplyst i de dokumenter vi har, at ikke alene disse beløp som står nevnt i innstillingen, er utbetalt, men også kr. 2 000,00 til til kaptein Munthe. Kaptein Munthe har nemlig fått kr. 5 000,00, og det siste beløp på kr. 2 000,00 er utbetalt såvidt jeg husker 27 februar 1933, altså like før regjeringsskrisen. Med hensyn til spørsmålet om hvad disse pengene er brukt til, viser det sig jo av dokumentene og etter hr. Magnussens fremstilling at de i virkeligheten er brukt til etterforskning. Der vil jeg sette fingeren på det lite betryggende og lite formålstjenlige i at Forsvarsdepartementet driver etterforskning angående straffbare handlinger. Da vi spurte forhenværende statsråd Quisling om dette, forklarte han at påtalemyndigheten var underrettet om det. Imidlertid tror jeg at det ikke var de fulle opplysninger, idet jeg har grunn til å tro at Forsvarsdepartementet iverksatte etterforskning om disse affærene i Skiensdistriktet før påtalemyndigheten kjente noe til det. Først etterpå, da påtalemyndigheten fikk greie på at Forsvarsdepartementet hadde begynt etterforskning på egen hånd, sa riksadvokaten: La mig få dette, det er min sak å undersøke og avgjøre den slags ting. Hr. Quisling uttalte også at etterforskning fremdeles pågår, at "etterforskningen ikke er avsluttet", står det. Det vet jeg heller ikke hvordan man skal oppfatte. Jeg tror heller ikke det er riktig. For etterforskninger, det er jo undersøkelser angående spesielle straffbare handlinger, og undersøkelsene av de spesielle straffbare handlinger som det dreiet sig om i Skiensdistriktet, var avsluttet for lenge siden og med det sensasjonelle resultat at man fant en pistol som det var tale om innsmugling av. Men selvfølgelig er det så at etterforskning med hensyn til innsmugling av våben i hr. Quislings forståelse av det, foregår så å si bestandig, for hvis man får underretning om at noe sådant foregår, undersøker man det. Men denne spesielle etterforskning var avsluttet for lenge siden.

Så er det de 5 000 kroner til kaptein Munthe. Der vil jeg si enda sterkere at jeg mener det er helt ubetryggende å forsøke å drive etterforskning på den måte. Å sette en officer som mig bekjent ialfall ikke har noen som helst forutsetninger mere enn ethvert annet menneske til å drive undersøkelser om disse ømtålige forhold i utlandet, det er en fremgangsmåte som ikke noe fornuftig menneske vilde vente kunde føre til noe

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

resultat annet enn å kaste bort penger. Jeg må i det hele erklære mig enig i hr. Magnussens opfatning med hensyn til dette, at det er ganske urimelig å forsøke å drive efterforskning på denne måte. Og jeg kan likeså litt som hr. Magnussen se bort fra disse datoer. Vi ser at 7 april 1932 fremsetter hr. Quisling sine beskyldninger mot arbeiderpartiet, eller hvem det var, for innsmugling av våben, og 8 april iverksetter han en av disse foranstaltninger her. Det er jo ikke lett å frigjøre sig fra den tanke at forholdet er det, at først kommer en mann med noen voldsomme beskyldninger som han ikke har tilstrekkelig bevis for, og derefter forsøker han å skaffe sig bevisene. Med hvilket resultat ser man jo av innstillingen: En eneste pistol har han funnet, og hvad angår det øvrige, så er det ingenting.

Sjøli: I tilknytning til det som er sagt av de to foregående talere vil jeg feste oppmerksomheten ved et par ting her. For det første er det den ting, at ingen i Forsvarsdepartementet vil være bekjent av at de vet om dette, ikke en eneste en. Det blev klart og tydelig uttalt av den nuværende forsvarsminister, da han var nede i komiteen. Han hadde undersøkt blandt de underordnede, ingen kjente til det. Enten tør de ikke kjenne til det, eller vil de ikke, eller kan de ikke. Det siste skulde vel være det mest naturlige, eftersom hr. Quisling fortalte at det kunde ikke foreligge regnskaper for sådanne ting, det var det ikke tale om, sakens natur forbød at det kunde være noen regnskaper, det skulde skje i fortrolighet mellom chefen og den han brukte som sitt redskap. At resultatet blev så dårlig ved disse efterforskninger som det her er tale om, kommer så visst ikke av at der ikke var god vilje til stede for å finne folk som gjerne vilde komme med beskyldninger mot arbeiderpartiet. - Så er det en ting til her som jeg gjerne vil nevne. Da statsråd Quisling var nede i komiteen, spurte jeg ham om det var mere enn én kaptein Munthe i generalstaben eller i hæren. Dertil svarte han at der var visstnok en til som het Munthe og som også hadde vært kaptein, men som han ikke kjente noe større til. Jeg spurte da om den Munthe som hadde fått disse 4-5 tusen kroner, var den samme som - meget mot hr. Quislings ønske formoder jeg - hadde offentliggjort dette såkalte "overfall" i Forsvarsdepartementet. Da han bekreftet at så var tilfelle, syntes jeg at historien med disse pengene og annet blev enda mere tvilsom enn den hadde vært ellers. For hvem er nu Munthe? Det er en mann som populært blandt sine bekjentskaper heter Quislings høire hånd eller Quislings privatsekretær. Når hr. Quisling hadde stått her og utøst sådanne forferdelige beskyldninger mot arbeiderpartiet som han gjorde uten å ha bevisene i lommen, var det ganske hyggelig å sende sin privatsekretær, eller hvad man vil kalle ham, til Kjøbenhavn eller Stockholm for å prøve å finne beviser. Og når ikke bevisene er kommet, må det være fordi man ikke kunde treffe så lodne mennesker at de vilde lage røverhistorier om arbeiderpartiet, når de ikke kunde skaffe beviser. De syntes vel det var litt vågsoomt. Den eneste som vilde gjøre noe sådant, var i tilfelle den redaktør som redigerte en avis for noen år siden, vi har sett hans avis av og til, vi har sett

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

hans produkter. De penger som lille Jonas fikk, Catharinas lille Jonas - jeg har ikke kjent ham under noe annet navn fra barndommen av - er også ilde anvendt. Det kan være bra for politiinspektører og andre politimenn å ha nålepenger, men da må de brukes med noe vett. Han lå jo der nede i Sandefjord og Tønsberg og forsøkte å finne - jeg vet ikke hvad jeg skal kalle det - så dårlige elementer at de vilde lage sladderhistorier om arbeiderpartiet, uten at de kunde føre beviser. Det som lagmann Hartmann fortalte, gledet mig, at dette godt kunde stått på en almindelig konto og godt kunde fremlegges i et regnskap. Og da jeg formoder at det er riktig, vil jeg tillate mig å foreslå at denne innstilling og den debatt som føres her, blir offentliggjort. For hvis det er så, at dette kunde gå på ordinær vis, så forstår ikke jeg hvorfor dette skal hemmeligholdes. Det kan være hyggelig for folk ut over i landet å se at statens pengemidler blir så vel anvendt som i dette tilfelle. Nu er det sagt at efterforskningen pågår fremdeles, men inntil idag finnes det ingen i Forsvarsdepartementet som vil erkjenne det. Og da må alle være klar over at efterforskningen heldigvis er flyttet fra Forsvarsdepartementet og over i det nye Quisling-parti. Og det er jo en fordel at man i hvert fall har fått flyttet den derfra hvor pengene bevilges. Jeg håper at det i hvert fall ikke kommer folk i Forsvarsdepartementet som vil bruke penger til ny efterforskning under ledelse av det nye parti.

Kjær: Det blev oplyst i komiteen ved behandlingen av saken at det bare var de 500 kroner til statspolitifullmektig Lie som gjaldt efterforskning angående våbensmugling. Den efterforskning blev igangsatt efter konferanse med riksadvokaten, og det gjaldt rykter om våbensmugling i flere distrikter. Derfor passet det ikke - blev det oplyst - å anvende det lokale politi. Det er sammenhengen med det. Kaptein Munthe hadde vært chef for generalstabens etterretningsvesen, og det var på grunn av hans kjennskap til den gren av generalstabens virksomhet, at han blev anvendt også ved denne anledning. Kaptein Munthes efterforskning gjaldt ikke spesielt våbensmugling, den gjaldt i sin almindelighet forskjellige ting, til dels vedrørende utenlandske agents arbeid i Norge, og det stiller jo saken i et annet lys. Det behøver jo ikke å være efterforskning angående forbrydersk virksomhet, det kan være etterretningsvirksomhet mere i sin almindelighet. Alt i alt er der av denne bevilgning på 10 000 kroner brukt 5 500 kroner. Det er jo et svært lite beløp, og komiteen fant, for flertallets vedkommende, efter de opplysninger vi fikk, bl.a. av statsråd Quisling, at saken ikke gav anledning hverken til noen bemerkning fra komiteens side eller til fremleggelse for Odelstinget.

Jeg synes det må være betryggende for Odelstinget å konstatere hvilken samvittighetsfullhet der er vist, når selv så små ting som denne bringes inn. Det kan ikke være svært meget den hemmelige komite sitter på eller skjuler for tinget. Hr. Magnussen lot til formelig å være forarget over at det ikke blev funnet noen våben. Jeg synes det er betryggende. Jeg mener ikke at en efterforskning i og for sig behøver å være forgjeves fordi om man ikke finner noe. Ryktes det at det foregår noe

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

ulovlig, skal etterforskning anstilles, og viser det sig at det ikke ligger noe til grunn for ryktene, så får man da tro og håpe at ryktene ikke medfører riktighet, og at ingen smugling finner sted. Det er ganske klart at det er den gledeligste løsning som kan tenkes på en etterforskning, at det viser sig at ingen har gjort noe galt. Jeg vil opta følgende forslag: "Sakens dokumenter vedlegges protokollen."

Presidenten refererte framlegget frå Kjær.

Monsen: Det er påberopt særlige forhold som forklaring for at det her er blitt anvendt penger i hemmelighet, slik at ingen har hatt adgang til å kontrollere det, og nu har vi fått høre i hvert fall en del om hvilke særlige forhold det var som skulde gjøre dette nødvendig. På den ene side skulde det være rykter om våbensmugling, og på den annen side kjensgjerninger som skulde vise at der forberedtes en organisert, landsomfattende planlagt revolusjon i Norge. Det var de særlige forhold. Dette med våben og våbensmugling blev jo kastet inn i valgkampen i 1930 av general Gulbranson, og det er etter alt som er fremkommet, lett å forstå fra hvilken kant general Gulbranson hadde sine opplysninger. Det var fra disse hemmelige kilder som ingen kjente, og som ingen hadde adgang til, men som altså general Gulbranson gjennom en eller annen kanal hadde fått adgang til. General Gulbranson blev efter sine uttalelser fremstillet som en almindelig skrønemaker, og han blev derefter offentlig i avisene stemplet som løgner, uten at han foretok sig noen ting for å renske sig for denne ikke særlig almindelige injurie. Fra vår side blev det gjort alt hvad gjøres kunde for at disse spørsmål skulde bli lagt i dagen. Men vi hørte ingenting, og det blev ingenting gjort, såvidt jeg vet, før statsråd Quisling i møte her i Stortinget den 7 april holdt sin store brandtale mot arbeiderpartiene. Ved det som fremkom ved den anledning, og senere ved den opvask som fant sted, har det gått an å rekonstruere gangen i hele denne affære. En høitstående officer, en fremragende høiremann og ivrig arbeidereter som general Gulbranson, hadde prostituert sig. Han hadde omsider fått en skrape av den daværende forsvarsminister, men han blev stående for offentligheten, for almenheten, som en skrønemaker, som en sjofel person, som måtte ha beskyldningene for løgn sittende på sig.

Presidenten: Det er ikkje for å avbryta talaren, men det er skrive inn eit par talarar på uavgrensa tid, og presidenten vil difor tilrå at taletida for dei som skriv seg, vert sett upp til 2 minuttar, - og reknar dette for samrøystes vedteke.

Fr. Monsen: Jeg vil bare til det si at jeg ikke anser general Gulbranson for å være en person som fortjener en så lite smigrende omtale, og at han for offentligheten skulde komme til å stå i det lys. Han har vært et offer for de folk som har arbeidet i det skjulte her, og som den lojale mann han har vært like overfor dem som stod bak ham, har han måttet ta dette på sig, når han først hadde vært så uheldig å tro at han kunde stole på disse skumle og smudsige kilder, som han i god tro hadde satt sin tillid til. Så jeg bebreider ikke general

Gulbranson. Han var så uheldig å falle som offer for denne camarilla som har holdt disse saker varme. Men nu kom altså statsråd Quisling den 7 april i Stortinget, og de som var til stede her, vil huske at han slo på sin mappe med de dokumenter som den angivelig inneholdt. Under sitt foredrag kom han to-tre ganger tilbake til denne sak, og han forsøkte å gi Stortinget inntrykk av at her i denne mappen hadde han de dokumenter og bevisligheter som han bygget sin anklage mot arbeiderpartiet på. Det gjorde sikkert et sterkt inntrykk på mange hold i Stortinget. Man er jo vant til at et regjeringsmedlem som står på Stortingets talerstol, ikke likefrem farer med opspinn og usannhet. Man gikk ut fra at statsråd Quisling hadde rett, og at hans mappe inneholdt de bevisligheter og dokumenter som han påberopte sig. Så kom hr. Nygaardsvold med sitt forslag. Hr. Nygaardsvold har gjennom et langt liv tilhørt de partier som var gjenstand for disse beskyldninger, og han visste kanskje bedre enn de fleste her i salen at hr. Quislings beskyldninger var opspinn og usannhet fra ende til annen, og han visste derfor også at det ikke kunde være riktig at statsråd Quisling hadde dokumenter og bevisligheter i sin mappe. Så kom hr. Nygaardsvold og krevet at statsråd Quisling som en ansvarlig mann skulde legge frem sine bevisligheter, legge kortene på bordet, og han fremsatte da følgende forslag som blev vedtatt:

1. Alle de papirer om arbeiderledere som statsråd Quisling omtalte i debatten og som var beroende i Forsvarsdepartementet,
2. Alle de papirer som efter statsråd Quislings sigende beviser at offentlige menn forberedte et omfattende oprør i forbindelse med Menstad-affæren,"

fremlegges for Stortinget, - punkt 3 angår ikke den sak vi befatter oss med her. Men, se da blev saken en annen for den modige statsråd, for denne bakvasker som hadde brukt Stortingets talerstol til dette ufunderte og på usannhet hvilende angrep på landets største parti. Da fikk han det travelt. Og med hvad? Jo, med å skaffe det som han før hadde fortalt Stortinget at han hadde i sin mappe. Statsråden blev ved hr. Nygaardsvolds forslag grepet i likefrem - jeg kan dessverre på grunn av reglementet ikke betegne det med det ord som efter min mening er det rette, - men i likefrem usannhet. Og så måtte han da i hui og hast, fordi Stortinget straks vilde ha dokumentene hans på bordet, se til å skaffe sig dokumenter. Og han skaffet dokumenter. Han hadde sine venner i den krets av officerer som er blitt betegnet som den egentlige regjering her i landet i den tid. De fikk statsmidler til sin rådighet for å skaffe disse dokumenter, som statsråd Quisling hadde forsøkt å bluffe Stortinget med at han hadde i sin mappe. De som husker noe fra spesialkomiteens innstilling ifjor, vil vite at der var en mengde dokumenter som ikke var datert, som skrev sig fra det svenske politi og fra det tyske politi, som inneholdt rapporter som var optatt av disse institusjoner, og som blev utgitt for å være sammendrag av andre rapporter. Det var en hel del av den slags dokumenter som ingen datum hadde, og som angikk forhold som var helt op til 10 år gamle og mere. Nu viser det sig hvorfor det ikke var angitt datum for disse dokumenter. Her har vi en del, ja, kanskje alt det som denne kaptein Munthe skaffet efterat statsråd Quisling var knepet i fusk her i Stortinget.

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

Jeg vil be enhver som vil forvise sig personlig om at det forholder sig som jeg sier, ta dokument nr. 8, bilag til Spesialkomiteens innstilling i Quislingsaken ifjor, og de vil se at jeg har rett. Der blev skaffet en hel del materiale om ting som var op til 10-12 år gamle; en del angikk også årene helt op til 1931, og det er tydelig at det er disse papirer som er skaffet for disse hemmelige penger som er gått ut av statskassen. Dessuten er der en hel del dokumenter om våbensmuglingen. Og hvad var så innholdet av disse dokumenter som staten har bekostet for å dekke hr. Quisling? Dels gamle ting som kan ha hendt, og dels ting som grunner sig på falske dokumenter, opdiktede historier, rykter som ingen er ansvarlig for, men som er satt på papiret av politimenn eller av en eller annen officer i en generalstab her eller der, men som ingen har ansvaret for, som det ikke er angitt datum for - og vi får ikke vite hvilke personer står bak - løse, uvederheftige, til dels åpenbart falske påstander, som ikke lar sig bevise. Og jeg vil minne om hvad det norske opdagelsespoliti uttalte om en hel rekke av disse dokumenter, som tydeligvis er skaffet for de penger det her er tale om: Løgn, svindel - det var uttrykk som chefen for opdagelsespolitiet brukte, og som er gjengitt i de offisielle dokumenter i forbindelse med Quislingsaken. Men dette har altså kostet tusener av kroner. Man må si at det er vel anvendte penger.

Allikevel synes ikke jeg at det er det som er det verste. Det verste er den metode som her er anvendt. For å komme et politisk parti til livs går eventyreren statsråd Quisling frem på denne helt romanaktige måte, står her i Stortinget og filmer slik som han gjorde den 7 april 1932, - påstår at han har dokumenter og beviser for sine voldsomme beskyldninger. Og så viser de dokumenter som foreligger idag, at det hele var usant, at det var bluff, at et medlem av regjeringen stod her på Stortingets talerstol og snakket usant midt op i Stortingets ansikt. Og på disse usannheter bygget hr. Quisling et så voldsomt angrep som det han rettet mot arbeiderpartiet. Statsråd Quisling sa at han hadde det prisverdige formål med sitt angrep dengang å avsløre arbeiderpartiet, avsløre de samfundsfientlige, revolusjonære krefter som han mente det var en oppgave å avsløre. Men det lille dokument som foreligger for Odelstinget idag, viser at den som i virkeligheten er avsløret, er den daværende forsvarsminister, hr. Quisling, - avsløret som en uvederheftig, usannferdig mann, som har tillatt sig like overfor Stortinget å fremlegge voldsomme beskyldninger på et grunnlag som han måtte vite var usant. Det viser disse dokumenter.

Magnussen: Jeg må først få lov å protestere mot en uttalelse av hr. Kjær, når han sier at han har inntrykk av at jeg nærmest var forarget over at der ikke var funnet mere enn en automatisk pistol og ikke noe for øvrig. Jeg må på det bestemtteste protestere mot den uttalelse. Jeg er såvisst ikke forarget over at der ikke er funnet annet enn den herostratisk berømte pistol. Det er selvfølgelig ikke det jeg er forarget over, men det jeg er forarget over, er at der er satt i scene et så stort apparat og anvendt statsmidler for å finne innsmuglede våben, og så viser det sig at resultatet av det

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

hele blir denne ene pistol! Det er en forargelsens årsak, og det må jeg be min ærede komitekollega, hr. Kjær, være opmerksom på. Og den forargelse trodde jeg også at hr. Kjær, - som er vant til å tumle med tall og gjerne vil se gode resultater av penger som anvendes - vilde dele. - Så er her nevnt en sum på 2 000 kroner som var utbetalt kaptein Munthe den 27 februar 1933, og det har vært sagt at den sum også skulde vært med i min innstilling. Jeg vil da få lov å gjøre opmerksom på, at i den hemmelige komite forelå til behandling de hemmelige protokoller for 1932. Og jeg kunde selvfølgelig da i min innstilling ikke regne med andre tall enn de som vedrørte den hemmelige protokoll av 1932. De 2 000 kroner som ganske riktig er utbetalt kaptein Munthe den 27 februar 1933, vil bli forelagt for den hemmelige komite i 1934, for det beløp gjelder året 1933. Den protokoll beror fremdeles i Forsvarsdepartementet og blir først tilstillet Stortinget over nyttår, så rent formelt sett er det riktig, det jeg her har anført. Vi hadde tidligere i år et tilfelle i protokollkomiteen - ikke den hemmelige - angående en konstitusjonell sak. Der sa vi: Dette er foregått i år, og vi har ikke anledning til å behandle andre saker enn de som er oss forelagt. Men det forhindrer ikke at det kan nevnes, således som det også er gjort av hr. Hartmann, som nevnte denne sum på 2 000 kroner. Men i selve innstillingen fra den komite hvis formann og hvis ordfører jeg i dette tilfelle er, kan det ikke tas med. Jeg tillater mig å endre mitt forslag slik, at jeg i stedet for det forslag jeg antydet isted, fremsetter følgende forslag:

"Odelstinget beklager de av statsråd Quisling i henhold til kgl. resolusjon av 18 mars 1932 foretatte disposisjoner."

Jeg vilde anse det særdeles ønskelig og riktig at denne innstilling og denne debatt blev offentliggjort. Det er underhånden uttalt at dertil ikke skulde være adgang, fordi både innstillingen og debatten daterer sig fra hemmelige protokoller.

Men om det spørsmål kan der diskuteres. Der er i Aschehougs og Morgenstiernes statsforfatningsrett ikke sagt særlig meget om de hemmelige protokoller og deres plass i statsforfatningen. Og det har vel også sin grunn i, at det hører til de store sjeldenheter - jeg tror næsten det er første gang det er hendt - at en innstilling fra den såkalte hemmelige komite er innbragt for Odelstinget. Spørsmålet er i det hele tatt slett ikke så avgjort, at man uten videre kan si at der er ikke grunnlovmessig adgang til å offentliggjøre denne innstilling og denne debatt. Jeg mener - og inntil jeg blir overbevist om det motsatte, vil jeg hevde den mening - at likesom Odelstinget og likeledes Stortinget har behandlet andre saker av hemmelig art i hemmelige møter og senere besluttet offentliggjørelse både av innstillingene og debattene - det er jo ofte hendt - så må der også være adgang til å offentliggjøre denne innstilling og denne debatt. Og av hensyn til vårt offentlige livs renhet tror jeg det er nødvendig at denne innstilling og denne debatt blir offentliggjort. Jeg understreker: av hensyn til vårt offentlige livsrenhet, for der er i den senere tid gjennom statsråd Quislings disposisjoner og hele den mentalitet han representerer, kommet inn et element i det offentlige liv i Norge, som ingen er tjent med får

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

anledning til å bre sig i noen større utstrekning. Og jeg tror det vilde være svært gavnlige i retning av å svekke denne retning, svekke denne mentalitet som hr. Quisling representerer, at denne sak blir lagt frem for offentligheten. Jeg vil derfor også fremsette forslag om at innstillingen og debatten offentliggjøres.

Presidenten: Representanten Magnussen har på vegner av eit mindretal gjort sovore framlegg:

"Odelstinget beklager de av statsråd Quisling i henhold til kgl. resolusjon av 18 mars 1932 foretatte disposisjoner."

Andrå: Det må nu vel snart være på tide å se denne Forsvarsdepartementets efterforskningsavdeling noe efter i sømmene. Vi så eksempler på den efterforskning som den hadde drevet, da Quislingdokumentene blev fremlagt for oss ifjor. Det så ut som om der hadde sittet en mann gjennom 10-12 år med en saks og klippet ut alle de verste og skumleste beskyldninger som han kunde finne i avisene om det norske arbeiderparti. Noen annen efterforskningsvirksomhet er det visst ingen som kan finne er drevet. Og skal Forsvarsdepartementet fremdeles ha denne virksomhet, så burde det da ialfall sørges for at det blev en virksomhet som stod i forsvarets tjeneste, en som man gjorde bruk av av forsvarshensyn. Vi skal ikke blande oss noe særlig op i de borgerlige militære foranstaltninger på den måte, men en ting har vi krav på, og det er at denne virksomhet ikke bare er å sitte og klippe alt det verste som kan finnes i smussavisene om det norske arbeiderparti. Særlig var det klippet omkring hvert stortingsvalg gjennom de siste 10-12 år. Og når man hadde et nytt stortingsvalg, som f.eks. det i 1930, så begynte det byrå å slippe ut til høiretalere og borgerlige valgagitorer alle disse klipp, og kalle det for beviser. For vi vet jo at både general Gulbranson og kaptein Riiser-Larsen, når de bekostet av høire reiste land og strand rundt med alle disse historier som de var furnert med derfra, og når de hadde snakket om alle arbeiderpartiets garder, store våbenlagre o.s.v., så pleiet de å ende sine foredrag med at dette er ikke noe som jeg bare står og kaster ut i været, det er noe jeg vet i embeds medfør. Slik stolte de på dette kontoret som furnerte dem. Arbeiderpartiet må ha krav på at det ikke skal gjenta sig, at dette kontoret anvendes ensidig mot arbeiderpartiet og på en slik måte som er skjedd. Vi ser hvilken ulykke det har foranstaltet, - ja, borgerne mener selvfølgelig ikke at det var noen ulykke ved forrige valg, det samlet mange stemmer for dem selvfølgelig, og det kom meget vel med, at det forråd som denne mann hadde sittet og klippet av avisene nede i Forsvarsdepartementet, kunde stilles til rådighet under valgkampen. Men når Quisling så siden på Stortingets talerstol kom med alt dette, kanskje delvis også kom med det i god tro, for når det var samlet i hans departement, i Forsvarsdepartementet, og det lå der i store bunker, så måtte han kanskje ha en slags tro på, at det kunde da ikke være bare tøv alt det som var samlet sammen - så synes jeg borgerne selv nu må innrømme at det var en stor ulykke at Quisling blev ledet ut på disse veier av det

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

etterretningskontor som de har dernede. Vi har politi her i landet, og jeg synes det er merkelig, når hr. Quisling er nødt til å begynne å drive undersøkelser for å skaffe beviser for de påstander han er kommet frem med, at der da skal stilles penger til rådighet for ham, og at han da skal ha anledning til å lage en sådan jobb for en venn. Det minner ikke så lite om disse Grønlands-pengene som nu er anvendt. Denne vennen fikk først ett beløp, og så fikk han et beløp til, og noen dager før bonderegjeringen ramlet, skyndte Quisling sig å gi ham de siste 2 000 kroner. Han har hatt det bra det siste året, denne vennen til Quisling på den måte! Jeg synes det er all påtale verd. Hr. Hartmann sa at dette var en liten sak, som ikke var noe å innbringe for Odelstinget, og hr. Kjær nevnte også at dette var småting. Ja, vi skjønner at det begynner å bli småting for borgerne i salen, det er ingenting å snakke om, det er bagateller å tale om. Men det er noen som det ikke er småting for, og det er arbeiderpartiet. Hvis borgerne var fair i sin agitasjon, hvis det flertall som sitter her var fair, vilde de innrømme at ingen beviser kunde føres ifjor av hr. Quisling, og de vilde også innrømme nu at dette som er satt i gang etterpå for å skaffe bevis, denne bevilgningen av disse 10 000 kroner, det er også helt negativt. Hvis hr. Kjær som privatmann hadde kommet i skade for å si noe i stil med det som hr. Quisling har sagt om arbeiderpartiet, om et medmenneske - når han ikke hadde kunnet føre bevis for det, når det var ugjendrivelig fastslått at de var helt igjennem uriktige disse beskyldninger, så vilde hr. Kjær som privatmann vært så fair, at han vilde innrømme den ting. Jeg synes ikke at han burde gå tilbake, fordi om han sitter som medlem av et parti i denne sal. Slik som bebreidelsene har vært rettet mot arbeiderpartiet, og for at det ikke atter skal friskes op igjen på samme måte ved dette valg som ved ethvert valg, for at ikke disse garder og våben igjen skal begynne å spøke, når vi kommer ut i august og september, så synes jeg at borgerne i denne sal skulde være så fair nu at de tar mot til sig og er med på at denne innstilling blir offentliggjort. Deri ligger en erkjennelse av at de har tatt feil. Men hvis de ikke kan være med på en slik offentliggjørelse, da mener jeg som så at da er det riktignok en erkjennelse av noe annet, da er det en innrømmelse av at de har tatt grundig feil, men de tør ikke - særlig ikke nu i 1933 - innrømme det. Da er det det samme som at de sier, at vi må i likhet med ifjor da vi behandlet Quislingdokumentene, se å dekke over skandalen så godt vi kan; selv om vi har begått en stor urett mot arbeiderpartiet, så får vi her i Odelstinget benytte oss av alt slags lovtrekkeri og begynne å betvile om det er lovlig å offentliggjøre denne historien, og vi må se å få det hele under torv og få det gjemt. Jeg vil henstille til hr. Magnussen å ordne det således at det med offentliggjørelsen blir skilt ut som eget forslag, slik at hr. Kjær også har anledning til å henge det på sitt forslag, hvis han finner for sin samvittighets skyld å kunne gjøre det.

Presidenten: Dei representantar som heretter får ordet, har ei taletid av upptil 2 minuttar.

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

Støstad: Jeg skal ikke si mange ord etter de foredrag som er holdt her tidligere. Jeg vil bare få lov til å spørre medlemmer av den forrige regjering, som muligens måtte være i salen - det kan forresten hende alle holder sig ute, jeg er ikke sikker på det - om de hadde noen anelse om hvad de penger skulde brukes til, som de ved kgl. resolusjon lot Quisling få disponere over? Det har en viss interesse å vite det. Vi vet alle nu at det vel neppe finnes noen som lenger stoler på Quisling. Det er ingen som lenger tar ham helt alvorlig. Men det er allikevel slik, at selv om mannen idag er politisk død, så har det en viss interesse for oss å få greie på hans siste gjerninger, mens han satt i den forrige regjering, og det er vel nu klart for alle at noen av de gjerninger var å forsøke å fremskaffe beviser mot det parti, som han har lagt særlig elsk på å ramme. Det har naturligvis ikke lykket denne mann. Og selv om beløpet som er brukt, ikke er stort, så tror jeg allikevel at det er uriktig å se det på den måte som hr. Hartmann så det på, nemlig at når beløpet er så lite, så behøver man ikke gjøre noe ved det. Det er hele dette system med at en enkelt mann i et departement, en forsvarsminister, skal kunne disponere midler - ikke i utenriktjenesten, ikke for å få greie på andre lands forsvarshemmeligheter og noe lignende, men for å spionere mot landets egen befolkning, for å skaffe beviser for beskyldninger som han har rettet mot et enkelt parti og mot enkelte personer - det er rett og slett en bevilgning til Quislings person, som denne forrige regjering gav ved sin kgl. resolusjon, og så har han latt pengene gå til sin beste venn, som da skulde disponere dem, bruke dem for ham, og det er det som er fore, og det synes jeg er all påtale verd. Og jeg ser i den ting at ingen av bondepartiet har forlangt ordet her - og jeg tror heller ikke at noen av bondepartiets tidligere regjeringsmedlemmer er til stede - jeg ser i det en erkjennelse av at de nu føler sig så ille berørt av Quisling og Quislingsaken, at de ikke lenger tør optre hverken for åpne eller for lukkede dører. De har kanskje fått nok av Quisling i det siste, både den forrige statsminister og andre av hans regjeringskolleger. Jeg må også anbefale at man offentliggjør både innstillingen og debatten.

Kjær: Hr. Magnussen repliserte til mig at forargelsens årsak var at der var brukt så mange penger på efterforskning i anledning av en sak, hvor det viste sig at det bare fantes en innsmuglet revolver. Jeg må hertil få lov til å bemerke, at det bare blev brukt 500 kroner til efterforskning vedkommende våbensmugling. Som jeg sa forrige gang jeg hadde ordet, blev resten brukt til almindelig etterretningstjeneste. Det er uten videre klart, at man ikke på forhånd kan vite hvad en efterforskning eller en undersøkelse kan føre til. Jo oftere rykter eller forlydender eller anmeldelser viser sig å være ubegrunnet, desto bedre synes jeg for min part at det er. Det blev under behandlingen av den nye hørordning sterkt presisert, at den bygget på forutsetningen om en forutseende utenriksledelse. Nu har vi ganske fornylig erfart i hvilken fantastisk grad denne forutsetning allerede er gått i oppfyllelse. Men hvis man for alvor vil kreve at Forsvarsdepartementet bare skal igangsette undersøkelser

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

vedkommende forhold av den art vi taler om her, i de tilfelle hvor man vet at det vil føre til et positivt resultat, så vil jo det være det samme som å opstille den forutsetning, at vi skal ha en ledelse av Forsvarsdepartementet som formelig er synsk, og det synes jeg er for stridt.

Hambro: Det forslag om offentliggjørelse som er fremsatt av hr. Magnussen, må jeg ikke alene på det alvorligste advare mot, men må karakterisere som overordentlig ubetenksomt av formannen i komiteen til å gjennomgå de hemmelige saker. Der er i grunnloven uttrykkelig vernet om disse protokollers hemmelighet ved dens bestemmelse om at de kan forelegges et utvalg på høist 9 medlemmer, som har adgang til å bringe noe inn for Stortinget, når forslag stilles eller riksrett skal anlegges." Det er klart at det aldri har vært tanken at det skulde kunne bringes videre medmindre en stor riksrettsaksjon skulde anlegges og spørsmålet vilde komme op i den belysning. Enten er disse ting hemmelige eller er de offentlige, og det er overhodet umulig å føre en regjering i et land, hvis protokoller og innstillinger og debatter av den art skal kunne offentliggjøres.

Hvad selve den foreliggende sak angår, så tror jeg ikke at man behøver å tvistes om, at det har vært gått frem med klossethet, men det burde dog være en selvfølge, at det er en oppgave som påhviler enhver regjering å dra omsorg for at der ikke skjer ting som kan sikte mot statens sikkerhet, eventuelt også mot dens forhold til fremmede makter. En efterforskning med sikte mot et enkelt parti er naturligvis utenfor det som er tilsiktet. Men hvad man her ikke skal være uopmerksom på, det er at spørsmålet om våbensmugling, ikke først og fremst i mange tilfelle til innenlandsk bruk, men til reeksport, har vært oppe gang på gang i de år som er gått siden krigen, og i ethvert fall én gang var forholdet såvidt betenkelig, at der blev holdt et større møte i lagtingssalen mellem regjeringen og den utvidede utenrikskomite i anledning av våbensmugling, som dengang var planlagt og vakte en viss opsikt. Jeg tror man skal være forsiktig med å behandle dette altfor meget en bagatelle, selv om denne efterforskning kun bragte til resultat en automatisk revolver. Det behøver jo ikke å avgi noe vidnesbyrd om at det ikke har vært noen våbensmugling, det kan likeså vel være et vidnesbyrd om at efterforskningen ikke blev drevet av de rette folk eller på den rette måte. Jeg stemmer for innstillingen og henstiller til hr. Magnussen å trekke sitt forslag om offentliggjørelse tilbake.

Sjøli: Jeg kan ikke begripe at høire kan være så redd for en offentliggjørelse. De skulde nettop synes det var hyggelig, så landets befolkning kunde se hvor kjekke karer høire var. Her står de jo og forsvarer en mann som selv ikke hans eget parti tør eller vil forsvarer. De forhenværende regjeringsmedlemmer sitter klokkelig ute i lesesalen og Eidsvoldsgalleriet og gremmer sig over at de engang har fostret en slange ved sin barm. Men de trøster sig vel med, at det er ingen her i salen som har det direkte ansvar. Men hvorfor forsvarer Dere ikke Deres venn og kollega, som Dere har samarbeidet med? Det er i virkeligheten regjeringen Hundseid med socialminister Vik som

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

medlem, som har gitt ham pengene. Der snakkes ustanselig om denne Munthe, og det blev nevnt at han var formann for det militære etterretningsvesen. Men kan man ikke heller si det som er sant, at han har vært det. Om en mann har vært i en stilling, så kan man ikke fortsette med å si at han er i den. Det er akkurat som det var med statsrådene før i tiden. Når man hadde vært statsråd, fikk man fortsette med å kalles statsråd, så lenge man levet. Men det var Quisling som ansatte denne efterforsker påny, fordi det var hans beste venn. Han har riktignok begått den ulykke å offentliggjøre dette såkalte overfallet, det tror jeg ikke at Quisling takker ham meget for, men det får man finne sig i. Jeg synes bare at historien blir så meget styggere nettop derved at han selv tar pengene og gir dem til sin beste venn, for at han skal sette i sving sladderhistorier om et parti som ikke huer ham - sladderhistorier som går rundt i utlandet. Det går ikke an for den forrige regjering å si sig fri for mannen og si: ham kjennes vi ikke ved. De blir hengende ved ham, selv om de ikke tør forsvare ham idag.

Hartmann: Når hr. Magnussen har fremsatt forslag, som går ut på at Odelstinget skal beklage - jeg husker ikke ordlyden - beklage de disposisjoner som er truffet, så kan jeg ikke stemme for det, fordi jeg mener at disposisjonene i og for sig ikke er noe å beklage. Hr. Quisling mente vel, at når han hadde fått de penger til bruk i de særlige tilfelle det var tenkt på ved den anledning, så brukte han dem på den måte som han syntes var fornuftigst. Og vi savner for det første statsrevisjonens uttalelse eller undersøkelse av dette, og vi savner også nærmere opplysninger til å bedømme hvor fornuftig eller ikke hans anvendelse av pengene i sin helhet var. Det som jeg mener, og som jeg sa forrige gang jeg hadde ordet, det er, at her har Forsvarsdepartementet eller forsvarsministeren grepet inn i påtalemyndighetens område på en måte som jeg er enig med hr. Hambro i å betegne som klosset. Han sa at det kanskje kunde kalles klossethet, jeg mener at det ganske sikkert må kalles klossethet. Forsvarsministeren griper inn for det første ved dette spørsmål i Skien om der var inns muglet våben der. Uten noe samarbeide med påtalemyndigheten sender han en politifullmektig derved for å bruke penger. Ellers bruker man ikke 500 kroner til å få greie på sådant; men det skulde være så storartet dette. Og hva kaptein Munthes efterforskning angår, vet jeg ikke om det er som hr. Kjær sa, at det ikke dreiet sig om våbens mugling, det kan godt være det også var andre ting. Men han blev sendt til utlandet i forskjellige misjoner for å opdage forskjellige ting. Jeg tror det er en måte å bruke penger på som er mildest talt klosset - den er tåpelig efter min mening. Men å uttale fra Odelstinget en beklagelse over disposisjonene, det vet vi for lite om dem til, og jeg synes det mest adækvate uttrykk for situasjonen er det som uttrykkes i hr. Kjærs forslag, at sakens dokumenter vedlegges protokollen, og jeg har undersøkt med mine komitekolleger, at det er flertallets stilling til saken.

Jeg skal bare si et par ord angående hr. Magnussens omtale av de siste 2 000 kroner. Hr. Magnussen sa at de er ikke tatt med disse 2 000 kroner fra februar 1933, fordi de hører til

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

næste års komite. Det mener jeg ikke er riktig; for det vi her behandler, er den kongelige resolusjon av 8 april 1932, som stiller midlene til disposisjon.

Støstad: Når hr. Hambro er engstelig for offentliggjørelse av disse dokumenter, og skyter sig inn under at dette er den hemmelige komite, tror jeg man må være opmerksom på at det som har vært meningen med den hemmelige komite er, at de saker av diplomatisk og utenrikspolitisk art som måtte finnes, de må selvfølgelig holdes hemmelige; men når man har for sig en sak som alle må være klar over er av helt innenrikspolitisk art, rettet mot noen innen landet, tror jeg at disse har krav på å få det offentliggjort, når det viser sig at de beskyldninger som skulde undersøkes, er helt falske. Det har de krav på. Derfor kan man ikke skyte sig inn under de ting hr. Hambro nevnte. Jeg vil for øvrig gjerne få greie på i hvilken grunnlovsparagraf man finner en bestemmelse som forbyr Odelstinget å offentliggjøre det de ønsker fra et møte som dette. Jeg kan ikke finne det. Det er grunnlovens § 75 f som behandler disse spørsmål om protokollkomiteen; men der står der i ethvert fall ingen ting. Jeg spør igjen: Hvor er den forrige regjering og hr. Quislings kolleger?

Jakob Vik: Eg har for min part ikkje teke ordet i denne sak fyrr for di eg har meint at når ein kjem inn på desse spørsmål, er det uråd å diskutera med arbeidarpartirepresentantane. Men eg vil opplysa at saka var lagd fram for heile regjeringa i konferanse, då desse pengar vart stelte til disposisjon, og det låg fyre faktiske ting av det slag, at det var all oppmoding for regjeringa til å prøva å finna ut um det var noko i desse rykte, som det delvis var dokument um. Eg tykkjer Odelstinget må vera takksam for at regjeringa og forsvarsminister Quisling tok seg av saka, og me må vera takksame for at det praktiske resultat ikkje vart meir enn det som her er opplyst. Ein treng ikkje vera mykje kjend her i landet, fyrr ein høyrer at folk trur fullt og fast at det verkeleg hadde hendt ting som det hadde vore nyttig å få kasta fullt ljøs over. Det er vanskeleg med offentleggjering, og det burde vel ikkje skje no, når alt roar seg; eg vil ha åtvara mot offentleggjering av dette. Det tener inga interesse, og eg meiner at regjeringa har gjort si plikt, når ho har røkt etter dette. Men kan kann godt henda det ikkje var so klokt gjort som det skulde ha vore, med omsyn til å dokumentera at pengane var brukte.

Fr. Monsen: Jeg tror det er noe alle forstår at det ikke tjener noen interesse for det parti hr. Vik representerer, å få den debatt som har vært ført her og disse dokumenter offentliggjort, og det er vel også en av grunnene til at ingen av bondepartiets medlemmer i den hemmelige komite har vist sig her i Odelstinget - ialfall ikke har vist sig på talerstolen idag. Dette er jo en sak som nettop angår dem i første rekke. Det er jo nettop bondepartiregjeringen gjennom dens kongelige resolusjon som behandles her. Jeg vet ikke om det er et utslag av dårlig samvittighet, eller fordi de ser på saken med samme øine som hr. Jakob Vik, at offentliggjørelse av denne sak og i det hele tatt behandlingen av denne sak ingen interesse har for

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

bondepartiet. Jeg tror næsten de fleste har opfatningen av at det er grunnen. Men med hensyn til offentliggjørelse må jeg være enig med hr. Støstad i det han sa. Hvis der i det hele tatt er noen som helst mening med grunnlovens § 75 f og den adgang som denne grunnlovsbestemmelse gir for et eller flere medlemmer av den hemmelige komite til å innbringe den slags saker for Odelstinget, må det da være at Odelstinget selv da kan bestemme hvordan den sak skal behandles. Odelstinget er selvsagt helt suverent i sin avgjørelse her, enten Odelstinget vil treffe beslutning om riksrett, om det vil offentliggjøre saken, eller hvad det i det hele tatt vil ta for en bestemmelse. Ingen kan påvise noen bestemmelse i grunnloven som hindrer Odelstinget i suverent å avgjøre spørsmålet om offentliggjørelse. Skulde der finnes noen myndighet i dette spørsmål som står over Odelstinget, måtte det være grunnloven selv; men noen bestemmelse i grunnloven som skulde innskrenke Odelstingets myndighet her, eksisterer ikke. Selv om man ikke finner det opportunt å offentliggjøre denne debatt, vil jeg ialfall håpe at man ikke dermed vil fastslå at Odelstinget ikke er suverent i dette spørsmål.

Presidenten: Det framlegget hr. Kjær har gjort, er no fleirtalstilråding. So har me framlegget frå hr. Magnussen til konklusjon for mindretalet, og so har hr. Magnussen gjort framlegg um at tilrådinga og debatten vert offentleggjord.

Den sak som ligg fyre her, er ei sak frå ei løynleg nemnd. Ei slik sak frå dei løynlege regjeringsprotokollar har ikkje vore framme til debatt i Odelstinget i mi tid, og vel ikkje i den tid nokon av representantane har sete i denne forsamling. Ein kann ikkje finna noko fyresegn i grunnlova som beint fram segjer, um debatt eller dokument frå løynlege protokollar skal kunna offentleggjerast eller ikkje. Presidenten meiner då at saker vedkomande dei løynlege protokollar står i ei viss serstode, og presidenten ser det slik at offentleggjering av dei saker, og frå møte som umhandlar dei saker, berre må skje i tilfelle det skal reisast sak, eller andre ting tilsegjer at det er so viktig at det må gjerast. Slik ser presidenten det.

Hambro: Kunde jeg få gi en enkelt opplysning? Jeg tror det vil forkorte debatten.

Presidenten: Med tinget sitt samtykke gjev eg ordet til hr. Hambro.

Hambro: Da denne komite blev innført, var det efter 1905. Den kunde ikke med en gang innføres ved grunnlovsending; men fra den første stund av var det klart og en enstemmig forutsetning for Stortinget, at den strengeste hemmelighet skulde bevares. Det blev først fastslått ved kongelig resolusjon angående denne komite at "dens medlemmer er forpliktet til å bevare taushet med hensyn til protokollens innhold." Og i den enstemmige innstilling fra konstitusjonskomiteen i 1908 - som er grunnleggende - uttales om de hemmelige protokoller: "Finner noget medlem av komiteen å måtte foreslå sak anlagt i anledning av protokollens innhold, forelegges spørsmålet Odelstinget til avgjørelse. Komiteens,

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

Odelstingets og i tilfelle Riksrettens medlemmer er forpliktet til å bevare taushet med hensyn til protokollens innhold."

Støstad: Dette er jo klart. Det gjelder protokollkomiteens medlemmer, det gjelder Odelstinget og Riksretten, inntil Odelstinget har besluttet at det hele er offentlig. Det går ikke an å prosedere på den måte hr. Hambro gjorde her. Det som gjelder komiteen, gjelder selvfølgelig også Odelstinget, inntil Odelstinget har fattet en annen beslutning, så dette citat kunde hr. Hambro godt ha spart sig. Til forhenværende statsråd Vik vil jeg si: Når han forteller at det var virkelig noe alvorlig som forelå da de bevilget disse penger ved kongelig resolusjon, går jeg ut fra at det var Quisling som hadde fortalt at det var noe alvorlig som forestod. Jeg er ganske sikker på, at hvis dette hadde vært idag og Quisling var kommet til Vik eller Hundseid, hadde de sagt: Dra pokker i vold, vi tror ikke på disse alvorlige greiene De har i Deres mappe. Nu vil jeg feste oppmerksomheten ved to datoer. Den 27 februar utbetaltes til Munthe 2 000 kroner. Dengang var jo regjeringsskrisen inntrådt. Mowinckels regjering tiltrådte den 3 mars. Akkurat på fallrepet, da Quisling visste at han måtte gå, disponerte han til sin venn 2 000 kroner av de penger han hadde fått bevilget ved kongelig resolusjon. Og så vil man slette over dette, og så vil man forsøke å skjule dette. Hvis man vilde være renslig her, sa man til kaptein Munthe, at nu får De slutte med denne etterretningstjeneste i generalstaben, vi kan ikke ha en mann som på den måte lar sig bruke av en statsråd som allerede er felt av Stortinget. Det er rett og slett korrupsjon og ikke noe annet.

Magnussen: Den ærede forhenværende statsråd Vik uttalte at det var i alles interesse å få kastet fullt lys over denne sak, og det var en vesentlig grunn for regjeringen til å utferdige den kongelige resolusjon som vi her behandler. Og i samme åndedrett som han har sagt det, sier han at han er uenig i at innstillingen og debatten skal offentliggjøres. Jeg vil i anledning av de grunnlovsbestemmelser som er referert, og i anledning av president Hambros siste referat og hans fortolkning si, at de hemmelige protokoller og den hemmelige komite tar sikte på diplomatiske handlinger, militære kommandosaker og militære beordringer i tilfelle av krig. Det er derfor de er hemmelige. Vi har foruten den protokoll som er nevnt, også fått oss forelagt en protokoll hvori er inntatt forslagene til beordringer av forskjellige høiere officerer i krigstilfelle. Den skal godkjennes av oss. Det er derfor det er hemmelig. Og jeg tror, at hvis man tenker bedre over denne sak, vil man komme til helt andre resultater, det nemlig at hvis vi her skal beslutte at det ikke skal offentliggjøres, kan det stå en hvilken som helst statsråd fritt for å si, at denne sak ønsker jeg ordnet i hemmelighet, følgelig sørger jeg for å få den kongelige resolusjon som hemmelig resolusjon og få den innført i den hemmelige protokoll og behandlet som hemmelig sak. Det er konsekvensen av det. Men det har ikke vært grunnlovens mening, grunnlovens mening er at saker som på grunn av sin spesielle art må være hemmelig, skal behandles på den

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

måte, men det er ikke overlatt til vedkommende statsråds skjønn. Derfor mener jeg det er riktig at hele denne sak offentliggjøres, og jeg gjentar at det er i det offentlige livs interesse, og en nedvotering av forslaget må jeg ta som uttrykk for at denne sak tør ikke Odelstingets borgerlige flertall legge frem for det norske folk.

Peersen: Jeg tror ikke at den fortolkning som hr. Hambro har gjort gjeldende av grunnlovens § 75 f, er riktig. Det er et spørsmål som er reist her på stedet, og noen dypere undersøkelse av det har man her ikke kunnet anstille. Jeg mener det er riktig hvad hr. Monsen sa, at i det øieblikk det bringes inn for Odelstinget, må Odelstinget være suverent over, hvorvidt debatten skal offentliggjøres eller ikke offentliggjøres. Det er mitt umiddelbare juridiske instinkt som tilsier mig det, således som grunnloven lyder, men jeg tar ethvert forbehold. Altså, hvis jeg mente at denne sak burde offentliggjøres, mener jeg at der ikke begåes noe grunnlovsbrudd ved at den offentliggjøres. Noe annet er det spørsmål, hvorvidt innstillingen bør offentliggjøres, og her forekommer det mig at de herrer av mindretallet glemmer hvad der før er passert. Saken er at denne sak er et ledd i det opplysningsarbeide, som gjennom den såkalte Quisling-komitee blev anstillet med hensyn til riktigheten og sannferdigheten av de forhold som var påstått å være til stede. Og man vil erindre fra den innstilling, at da var det av komiteen sagt ganske skarpt og enstemmig, at de opplysninger som forelå, viste ikke blott den almindelige frase, at tiltale reises ikke av mangel på bevis, men det blev - jeg hadde en finger med i utformningen av det - likefrem positivt sagt, at de opplysninger som forelå godtgjorde, at det ikke var holdbarhet for den påstand at der fra arbeiderpartiets side var igangsatt systematisk innsmugling av våben. Det har komiteen enstemmig sagt på grunnlag av opplysningene. Om det var flere opplysninger som vi ikke kjenner, se det kan vi ikke vite, men efter de opplysninger som forelå for komiteen, var det ganske oplagt at det ikke gikk an å hevde at partiet hadde ansvaret for en systematisk våbeninnsmugling. Jeg føiet til under den almindelige debatt, som mitt personlige inntrykk av samtaler her og der med folk som hadde med våben å gjøre, at jeg trodde nok at det var kommet inn flere våben enn opplysningene viste, men det var i hvert fall intet systematisk forsøk på å få inn våben i landet. Av disse grunner stemmer jeg for flertallets innstilling.

Magnussen: Jeg vil få lov til å stille et spørsmål til hr. Peersen og andre som mener at denne sak ikke bør offentliggjøres. Hvorledes vilde Odelstinget forholde sig om den avgåtte regjering hadde besluttet å innføre regningene angående Grønland i en hemmelig protokoll, som blev sendt til den hemmelige komitee?

Røysting:

1. Framlegget frå Magnussen - "Odelstinget beklager de av statsråd Quisling i henhold til kgl. resolusjon av

Møte for lukkede dører, Odelstinget 1. juli 1933

- 18 mars 1932 foretatte disposisjoner" - vart mot 31 røyster ikkje vedteke.
2. Tilråding frå nemnda (framlegget frå Kjær) vart einrøystes vedteken.
 3. Framlegget frå Magnussen - "Innstillingen og debatten offentliggjøres" - vart mot 40 røyster ikkje vedteke.

Ameln: Jeg vil be presidenten ta op til overveielse om det er korrekt at Lagtingets medlemmer er til stede i hemmelige møter i Odelstinget uten spesiell beslutning. Jeg er ikke sikker på om det har betydning for de saker vi har hatt fore idag, men jeg mener det bør være en regel.

Presidenten: So vidt presidenten veit har det aldri vore reist noko forbod mot at lagtingsmedlemene er til stades i odelstingsmøtet for stengde dører.

Ameln: Det er ganske riktig, for det er ganske overflødig. Det er en tillatelse det må være spørsmål om.

Presidenten: Det har aldri vore gjeve noko serskilt løyve, men lagtingsmedlemene har havt tilgjenge til odelstingsmøta. Dei har den same plikt på seg som dei andre medlemer av nasjonalforsamlinga.

Presidenten oppmodar representantane um å levera inn dei løyndege tilrådingar.

Fr. Monsen: Jeg må si jeg er helt enig med hr. Ameln. Grunnloven inneholder bestemmelse om taushetsplikt for den hemmelige komite og Odelstingets medlemmer, men det står ikke et ord om at også Lagtingsmedlemmer er forpliktet til å hemmeligholde de ting de får vite i Odelstingets hemmelige møter, så jeg tror det er riktig som hr. Ameln sier.

Presidenten: Da må det spursmålet takast upp seinare i tilfelle, og vedtak gjerast um korleis ein skal gå fram.

Protokollen vart uplesen og ingen merknad vart gjord.

Møtet slutt kl. 11.00